

Väkivallan puheeksiotto

(Siukola 2014; Van Buren & Liebman 2021)

Kysy väkivallasta suoraan ja kerro miksi kysyt

KYSY SUORAAN	<ul style="list-style-type: none">● Avoin ja suora puhe väkivallasta viestii asiakkaalle, että väkivallasta saa puhua eikä väkivallan käyttöä hyväksytä.● Jo kysyminen itsessään on väkivaltatyötä ja väliintulo.
KAHDEN KESKEN	<ul style="list-style-type: none">● Väkivallasta kysyminen ja siitä puhuminen ei ole turvallista mahdollisen tekijän läsnä ollessa.● Mikäli asiakkaan kanssa ei ole yhteistä kieltä, käytä ammattitulkia.
KYSY KAIKILTA	<ul style="list-style-type: none">● Kun väkivallasta kysyminen on rutiini, joka tehdään tasapuolisesti kaikille asiakkaille, työntekijän ei tarvitse etsiä ja tulkita väkivallan merkkejä.<ul style="list-style-type: none">● Näin myös vähennetään asiakkaan mahdollisesti kokemaa leimautumista (“Miksi juuri minulta kysytään”).
KERRO MIKSI	<ul style="list-style-type: none">● Ilmiön yleisyydestä ja koetuista seurauksista sekä avun mahdollisuuksista kertominen voi madaltaa kynnystä väkivallasta kertomiseen.<ul style="list-style-type: none">● Voit myös kertoa, että väkivallasta on päätetty työyksikössä kysyä kaikilta.
MITÄ TIEDOILLA TEHDÄÄN	<ul style="list-style-type: none">● Kerro vaitiolovelvollisuudestasi sekä tilanteista, jolloin mahdollisesti joudut ylittämään sen (esim. lastensuojeluilmoitus).● Kerro, että näissäkin tilanteissa tukea on saatavilla ja se suunnitellaan yhdessä asiakkaan kanssa.

Kuuntele myötätuntoisesti ja anna tietoa

KUUNTELE ASIAKASTA	<ul style="list-style-type: none">• Muista, että saattaa olla ensimmäinen kerta, kun väkivallasta kysytään, eikä asiakas välttämättä osaa heti vastata.• Asiakas voi ohittaa kysymyksen tai kieltäytyä keskustelemasta – joko siksi että hän ei ole kokenut väkivaltaa tai siksi, että hän on.• Asiakas voi ”kierrellä”, selitellä tapahtunutta mustasukkaisuudella tai päihteillä, mutta ei suoraan kerro väkivallasta.• Väkivaltaa kokenut ei välttämättä itse tunnista kokemaansa väkivaltaa eikä tällöin osaa nimetä sitä.<ul style="list-style-type: none">• Väkivallasta ja mahdollisista aiemmista huonoista viranomaiskohtaamisista aiheutunut paha olo voi kanavoitua työntekijään.
TARJOA MYÖTÄTUNTOA	<ul style="list-style-type: none">• Myötätuntoa osoittavat kysymykset sekä tiedon tarjoaminen väkivallasta voivat osaltaan lievittää asiakkaan häpeää ja syyllisyyttä tapahtuneesta ja tukea vuorovaikutusta asiakastilanteessa.• Esimerkiksi asiakkaan mainitsemat riidat ja mustasukkaisuus tarjoavat hyvän tilaisuuden empatian osoittamiselle ja tapahtuneen tarkennukselle jatkokysymyksille, esimerkiksi ”Miten teillä riidellään?”.• Työntekijä voi myös kertoa avoimesti, esimerkiksi olemassa olevaan tutkimustietoon pohjautuen, mikä asiakkaan kertomassa sai hänet pohtimaan väkivallan mahdollisuutta.
MURRA USKOMUKSIA	<p>Esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none">• Väkivallan käyttämiselle ei ole olemassa hyväksyttävää syytä.• Uhrin tai tekijän humalatila eivät selitä tai oikeuta väkivallantekoja.<ul style="list-style-type: none">• Väkivalta ei ole uhrin syytä.• Väkivallan käyttö ja riitely ovat eri asioita.• Väkivalta usein jatkuu, ellei siihen puututa.
USKO ASIAKASTA	<ul style="list-style-type: none">• Mikäli väkivallasta kertomisen tilanne on ensimmäinen, kertomus saattaa olla hyvinkin pitkä ja polveileva.• Asiakas voi kokea valtavaa helpotusta, että joku viimein kysyy asiasta ja hän saa kertoa kokemuksistaan.• Tällöin on hyvin tärkeää kuunnella asiakasta ja osoittaa, että uskot häntä.• Näin oikeutetaan myös väkivallan kokemusten aiheuttamat tunteet.

<p>OTA KANTAA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väkivalta on väärin ja siihen tulee reagoida silloinkin, kun se asiakkaan silmissä on alkanut näyttää jo normaalilta osalta elämää. • Passiivinen, kantaa ottamaton kuuntelu voi saada asiakkaan epäilemään, että hän onkin väärässä ja tekijä on koko ajan ollutkin oikeassa. • Muista antaa asiakkaalle myönteistä palautetta siitä, että hän on kertonut kokemuksistaan.
<p>NIMEÄ VÄKIVALTA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas ei välttämättä tunnista pahaa oloa aiheuttaneita kokemuksiaan väkivallaksi. • Työntekijän tehtävä on auttaa tapahtumien ja kokemusten nimeämisessä (esimerkiksi erilaiset väkivallan muodot). • Nimeä väkivalta väkivallaksi. Tilanteen määrittely virheellisesti esimerkiksi päihderiippuvuuden tai vuorovaikutuksen haasteiden kautta vähättelee tilanteen vakavuutta sekä vaikeuttaa tarkoituksenmukaisten ratkaisujen löytämistä.
<p>ANNA TIETOA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • On hyvä antaa tietoa lähisuhdeväkivallan yleisyydestä, muodoista ja sen seurauksista sekä tarjolla olevista palveluista. <ul style="list-style-type: none"> • Väkivaltaa kokenutta asiakasta tieto voi auttaa palaamaan palvelujen piiriin. • Mikäli asiakas ei itse ole kokenut väkivaltaa, voi saatu tieto kuitenkin hyödyttää jotakin hänen läheistään.
<p>PALAA ASIAAN</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Anna asiakalle mahdollisuuksia palata asiaan ja madalla kynnystä hakea apua uudestaan. • Asiakkaan kanssa voi sopia uuden tapaamisen tai antaa tietoa muista auttajatahoista. • Väkivallan kokemusten käsittely etenee yksilöllisesti ja omassa ajassaan: Ole rohkea ja herättele tunteita ja ajatuksia, mutta anna aikaa myös omalle ajatustyölle.

Siukola, Reetta (2014) Miten puutun lähisuhdeväkivaltaan? Esimerkkinä päihde- ja mielenterveystyö. Opas 34. Helsinki: THL, 43-44.

Van Buren, Brian R. & Liebman, Rachel E. (2021) Psychological Assessment of Adult Survivors of Interpersonal Violence: Guidelines for Trauma-Informed Evaluation and Treatment Planning. Journal of Health Service Psychology 47, 159-165.

